

Finansdepartementet
postmottak@finans.dep.no

Deres ref./deres dato: 12/388 SL HWH/KR/
18.06.2015
Vår ref.: 15/01325-2
Vår dato: 18.09.2015

Kommentarer til Finansdepartementets høringsnotat om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Statnett SF («Statnett») vil i det følgende gi sine kommentarer til ovennevnte høringsnotat.

1 Innledning

Statnett betalte i 2014 173 millioner kroner i eiendomsskatt til 200 ulike kommuner. Etter energiloven § 10-6, jf. forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomhet og tariffen § 11-2, jf. § 7-3 bokstav b, kan Statnett kreve innbetalt eiendomsskatt dekket av nettkundene. Eiendomsskatten er derfor ikke en kostnad for Statnett. Tilsvarende kan eierne av de underliggende nettene kreve innbetalt eiendomsskatt dekket av sine nettkunder.

Statnett erfarer at dagens regler om verdsettelse av sentralnettet er uklare, praktiseres ulikt av de ulike kommunene og gir dårlig forutberegnelighet. Videre har disse uklare takseringsreglene forårsaket flere tvister, både administrativt og for domstolene.

Statnett vil gjøre betydelige nyinvesteringer i sentralnettet i årene fremover. Dette vil resultere i at kommunene får økte inntekter fra eiendomsskatt, og sentralnettskundene vil få tilsvarende økning i nettariffen.

Med bakgrunn i at eiendomsskatt er en betydelig og økende kostnad for sentralnettets kunder samt at verdsettelsesreglene er uklare, praktiseres ulikt og gir dårlig forutberegnelighet, finner Statnett det riktig å gi innspill til høringsnotatet for å ivareta sentralnettskundernes interesser. Statnett understreker behovet for å få etablert takseringsregler som er klare og motvirker vilkårlighet, samt begrenser sentralnettskundernes eiendomsskattebelastning i årene fremover. Statnett får klare tilbakemeldinger fra kundene som går ut på at kundene finner det urimelig at de skal betale så høy eiendomsskatt for samfunnskritisk infrastruktur og at praktiseringen av takseringsreglene oppfattes som vilkårlig.

2 Praktisering av dagens regler

2.1 Generelt

Etter eiendomsskatteloven § 8-A2 skal grunnlaget for eiendomsskatten svare til eiendomsskatteobjektets objektiviserte omsetningsverdi.

Spørsmålet om hvordan eiendomsskattegrunnlaget for Statnetts overføringsanlegg skulle fastsettes ble behandlet av Høyesterett i dom inntatt i Rt. 1999 side 192 flg. («**Statnett-dommen**»). Innledningsvis i dommen har førstvoterende gitt følgende redegjørelse for dagjeldende takseringspraksis:

«Ved taksering av overføringsanlegg for elektrisk kraft har praksis vært at det tas utgangspunkt i teknisk nyverdi, det vil si kostnadene til gjenanskaffelse av anlegget som korrigeres for verdiforringelse på grunn av slit, elde og utidsmessighet. Det gjøres dessuten et sjablonmessig fradrag på vanligvis 25 prosent for å få bedre samsvar med takseringen av produksjonsanlegg for elektrisk kraft, som etter praksis foretas med utgangspunkt i anleggets avkastningsverdi.»

Spørsmålet for Høyesterett var om en taksering etter avkastningsverdi, slik denne fremkom på grunnlag av NVEs dagjeldende forskrifter om inntektsregulering, ville gi et riktigere grunnlag for å fastsette anleggets objektiviserte omsetningsverdi etter eiendomsskatteloven.

I førstvoterendes votum heter det:

«Forskriftene som NVE har fastsatt for nettleie i sentralnettet, er konsesjonsvilkår som er gitt fordi man har funnet det nødvendig å regulere prisfastsettelsen ved de naturlige monopol som her vil kunne oppstå. Jeg tar ikke stilling til i hvilken utstrekning det ellers vil være grunnlag for å se bort fra en prisregulering ved taksering etter byskatteloven § 5 første ledd. De aktuelle forskrifter er imidlertid utformet slik at nettleien fremtrer som en konstruert pris som det etter mitt syn ikke vil harmonere med prinsippet om objektivisert verdi å legge vekt på. [...]»

På bakgrunn av dommen er det lagt til grunn at eiendomsskattegrunnlaget for overføringsanlegg skal fastsettes på grunnlag av anleggets substansverdi, og ikke på grunnlag av dets avkastningsverdi.

Substansverdien fremkommer ved at man tar utgangspunkt i anleggets tekniske nyverdi (gjenanskaffelseskostnadene) og dernest korrigerer for verdiforringelse som følge av slit, elde og utidsmessighet. Det er ikke gitt anvisning på hvordan verdsettelsen nærmere bestemt skal foretas, herunder hvordan fradraget for slit, elde og utidsmessighet skal beregnes. Manglende retningslinjer har skapt betydelig usikkerhet, og har resultert i ulik praktisering av reglene og flere tvister.

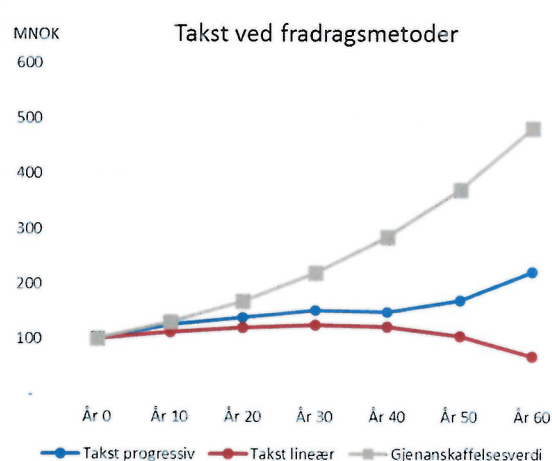
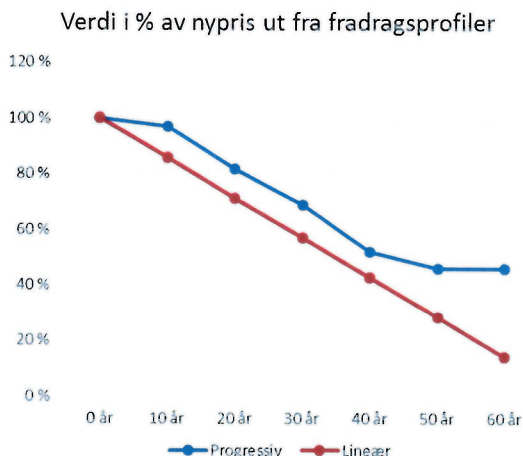
2.2 Fradrag for slit, elde og utidsmessighet

Statnett har erfart at det anvendes ulike prinsipper for å fastsette fradraget for slit, elde og utidsmessighet.

- 60 av kommunene Statnett betaler eiendomsskatt til har engasjert 12 ulike taksatorer som beregner fradraget for slit, elde og utidsmessighet etter en lineær modell.
- 113 av kommunene har engasjert 4 taksatorer som beregner fradraget etter en modell som i korte trekk går ut på å beregne forholdet mellom kapitaliseringsfaktorer for det aktuelle anlegget og et tenkt nytt anlegg (heretter betegnet «**Progressiv modell**»). Som vedlegg 1 inntas en redegjørelse av den Progressive modellen gitt av Thomas Bjønnes i sitt forslag av 26. mars 2014 til takst for Statnetts anlegg i Hjelmeland kommune.

Den Progressive modellen fører i utgangspunktet til en relativt liten verdireduksjon i begynnelsen og større etter hvert, men er kombinert med en minste gjenværende levetid på 10 år. Denne kombinasjonen medfører at den Progressive modellen gir vesentlig mindre verdireduksjon enn den lineære modellen, særlig på eldre overføringsanlegg, og fører til at eiendomsskattegrunnlaget øker jo eldre anleggene blir.

De to ulike modellene kan illustreres på følgende måte¹.

Grafen til venstre viser profiler som benyttes ved fradrag i gjenanskaffelsesverdi (nyverdi), illustrert som verdi i prosent av nypris, mens grafen til høyre viser konkret verdiutvikling ved de to profilene gitt samme gjenanskaffelsesverdi.

¹ I grafene er det lagt til grunn at nettet har en antatt levetid på 70 år. I Progressive modell er følgende forutsetninger lagt til grunn: For å kompensere for modellens 40 års levetid er det lagt inn en faktor for treg aldring på 2/3 for gjenværende levetid, minste gjenværende levetid 10 år, 6% rente og 5% forsiktighetsfradrag, og som gir en minste gjenværende restverdi på 46%. Dette er i overensstemmelse med prinsippene som er lagt til grunn for eiendomsskatteutskrivningen i Hjelmeland kommune.

Etter Statnetts vurdering er den Progressive modellen ikke transparent og etterprøvbar, og den harmonerer dessuten dårlig med hovedregelen om at eiendomsskattegrunnlaget skal fastsettes med utgangspunkt i det aktuelle anleggets omsetningsverdi.

Statnett mener at ovennevnte beskrivelse av den ulike praktiseringen av dagens regler klart belyser behovet for mer forutsigbare regler. Behovet er ytterligere aktualisert etter Stavanger tingretts dom av 31. august 2015 (Statnett mot tre kommuner), hvor retten har lagt til grunn at domstolene ikke har anledning til å vurdere hva som ligger i de skønnsmessige elementene i verdsettelsesnormen (substansverdimetoden) eller prøve den konkrete rettsanvendelsen. En slik situasjon vil bety at kommunene står svært fritt til å fastsette eiendomsskattegrunnlag, noe Statnett vanskelig kan akseptere på vegne av sine tariffkunder. Dommen vil derfor bli anket.

3 Kommentarer til høringsnotatet

3.1 Generelt

Statnett er enig i at det er behov for å forenkle reglene og sikre en lik praktisering av reglene. Dette hensynet er særlig fremtredende for eiendomsskatt på kraftnettet, jf. pkt. 2 over.

Etter det Statnett kjenner til blir det i Sverige og Danmark ikke utskrevet eiendomsskatt på kraftnettet.

3.2 Verk og bruk videreføres som en særskilt kategori næringseiendom (alternativ 1)

I høringsnotatet foreslås det som alternativ 1 at verk og bruk opprettholdes som en særskilt kategori næringseiendom, men slik at produksjonsutstyret og -installasjonene ikke skal medtas ved beregning av eiendomsskattegrunnlaget. I høringsnotatet side 26 angis det at «*telenlegg og lignende*» skal anses som produksjonsutstyr og -installasjoner.

I Høyesteretts dom inntatt i Rt. 2002 side 94 («Neset-dommen») kom Høyesterett til at telenettet hadde slike likhetstrekk med kraftnettet at reglene om eiendomsskatt måtte anvendes likt. Statnett antar på denne bakgrunn at forslaget derfor innebærer at master, liner, oppheng samt annet elektroteknisk utstyr som benyttes i kraftoverføringen anses som unntatt produksjonsutstyr og -installasjoner. Dette bes klargjort.

3.3 Verk og bruk fjernes som en særskilt kategori av næringseiendom (alternativ 2)

Forenklingseffektene blir størst om verk og bruk fjernes som en særlig kategori av næringseiendom slik at de ordinære takseringsreglene benyttes også for slike anlegg. Statnett legger til grunn at alternativ 2, i likhet med alternativ 1, innebærer at master, liner, oppheng og annet elektroteknisk utstyr vil være unntatt fra eiendomsbeskatning, jf. pkt. 3.2 over.

For Statnett innebærer alternativ 2 i så fall at foretakets tomter og bygninger vil være ordinære eiendomsskatteobjekter. Velges en slik løsning, anmoder Statnett om at det presiseres at blant annet elektroteknisk utstyr som netteier benytter i transformatorstasjonene, ikke skal medtas ved beregningen av eiendomsskattegrunnlaget.

For å unngå fremtidige tvister, anmodes det videre om at det presiseres at netteier ikke skal betale eiendomsskatt av grunnen som andre eier og som netteier har fått en bruksrett til å fremføre nettet over. Grunneierens disposisjonsrett over eiendommen i nettraséen er begrenset av blant annet hensynet til de sikkerhetskrav som til enhver tid stilles, men grunneier kan for øvrig fritt benytte arealet til beiteområder, dyrket mark etc.

3.4 Verdssettelse

I høringsnotatet fremholdes det at anvendelsen av substansverdimetoden har vært kritisert særlig fordi metoden kan lede til et høyere eiendomsskattegrunnlag enn den alminnelige omsetningsverdien.

Statnett har videre erfart at substansverdimetoden til dels er uklar og derfor gir opphav til ulik praksis og tvister.

Statnett ønsker klare og forutsigbare regler. Dersom forslaget i høringsnotatet ikke opprettholdes og det skal beregnes eiendomsskatt på kraftnettet, anmoder Statnett om at det gis en forskriftshjemmel i tilknytning til eiendomsskatteloven § 8A-2, slik at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om hvilke prinsipper m.v. som skal legges til grunn ved fastsettelsen av eiendomsskattegrunnlaget for nettanlegg.

Statnett mener at nettkapitalen, slik denne er fastsatt av NVE, vil gi et bedre grunnlag for beregning av eiendomsskatten. Nettkapitalen er den kapitalen som NVE beregner selskapenes inntekter på grunnlag av². Til støtte for at eiendomsskattegrunnlaget skal fastsettes på grunnlag av nettkapitalen fremholdes:

- i. nettkapitalen³ reflekterer den faktiske omsetningsverdien av nettet⁴,
- ii. grunnlaget er fastsatt ut i fra objektive kriterier,
- iii. det blir lik behandling av nettkundene i de ulike kommunene,
- iv. fastsettelsen påfører ikke kommunene og nettselskapene arbeid og omkostninger til taksering og
- v. nettselskapene unngår å måtte vurdere om informasjonen kommunene krever samlet kan være underlagt taushetsplikt etter energiloven § 9-3, jf. beredskapsforskriften § 6-2.

En beskatningsmodell som tar utgangspunkt i nettkapitalen vil bidra til klare takseringsregler. Videre vil en slik modell forhindre at sentralnettskundene må betale eiendomsskatt på grunnlag av et takseringsgrunnlag som overstiger nettanleggenes faktiske omsetningsverdi. Legges derimot

² Se NVEs nettside: www.nve.no/no/Kraftmarked/Regulering-av-nettselskapene/

³ Statnetts nettkapital for 2014 utgjorde 27 milliarder kroner

⁴ Se vedlagte oversikt over omsetninger av sentralnettsanlegg utarbeidet av Statnett, og vedlegg 2

den Progressive modellen til grunn for takseringen, vil eiendomsskatten utgjøre en stor del av kundenes nettkostnader.

Med vennlig hilsen

Knut Hundhammer
Statnett SF

Vedlegg: 2 stk, se side 7 til 9

Vedlegg 1: Utdrag fra Thomas Bjønnes' forslag til takst datert 16. desember 2013, revidert 26. mars 2014 for Statnetts anlegg i Hjelmeland kommune.

«Metode for beregning av slit, elde og utidsmessighet

[...]

Jeg bruker følgende fremgangsmåte:

1. Restverdien av en krafthinje knyttes til gjenværende teknisk/økonomisk levetid, ikke til fysisk alder. Teknisk/økonomisk levetid for linjer er i utgangspunktet satt til 40 år, mens reell levetid normalt vil være mye lengre. Som nevnt ovenfor, må det antas at linjene har en reell levetid på i alle fall 70 år. Selv om dette er utgangspunktet, kan man likevel ikke legge til grunn at alle linjer vil bli så gamle. Alle prognoser som strekker seg over så lange tidsrom som disse, innebærer en betydelig grad av usikkerhet. Ut i fra et forsiktighetshensyn, som kommer eieren av anlegget til gode, tar jeg dermed utgangspunkt i en levetid på 40 år. For å kompensere for den korte levetiden på 40 år anbefales derfor fysisk alder redusert til 2/3 (avrundet til heltall) ved konkrete beregninger av kalkulert gjenværende levetid (treg aldring). For alle nettobjekter settes minste gjenværende levetid til 10 år. Når restlevetiden ikke settes lavere enn 10 år, er det fordi takseringsperioden for eiendomsskattetakster normalt vil være 10 år og fordi planer om å legge ned linjer på sentralnettsnivå antas å være kjent minst ti år før linjen faktisk legges ned. Jeg tilføyer at Statnett også har foreslått en restlevetid på ti år i sine modeller. Eventuelle avvik basert på opplysninger om konkrete forhold ivaretas ved skjønnsmessige justeringer i det enkelte tilfellet.
2. Restverdien finner man ved å beregne forholdet mellom kapitaliseringsfaktor for det aktuelle anlegg og for et tenkt nytt anlegg. Begrunnelsen for en slik bruk av kapitaliseringsfaktor er ikke inntektsbasert, men forholdet mellom disse faktorene er ansett for å gi et godt bilde på anleggets relative yteevne/funksjonsdyktighet, og dermed for restverdiandelen i forhold til den tekniske kostnaden til nytt anlegg.

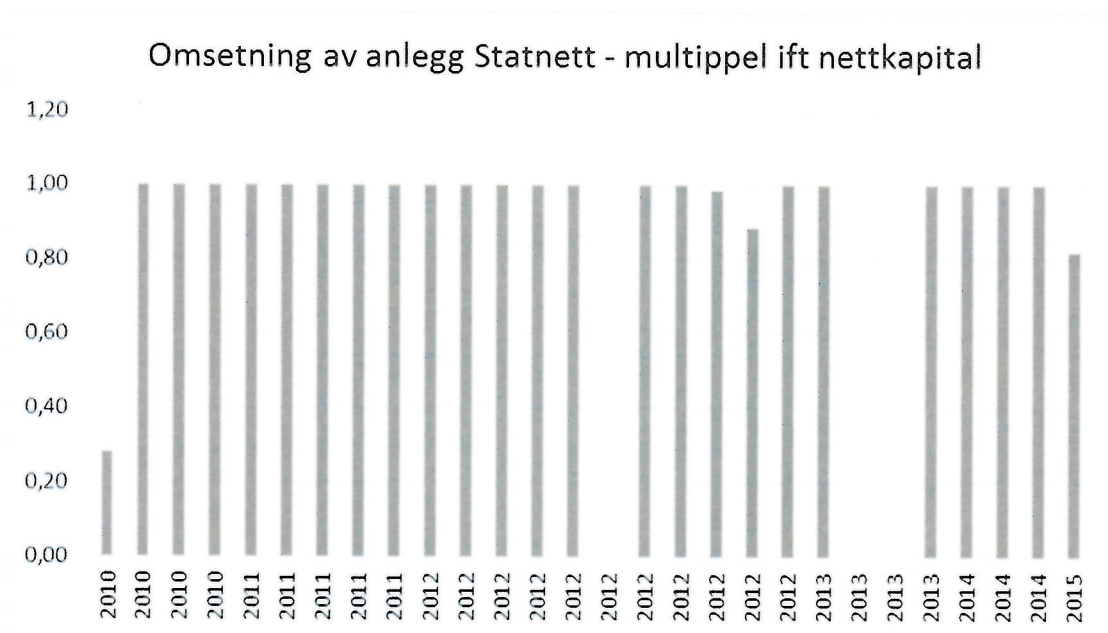
I beregningen av det relative forholdet som gir uttrykk for restverdiandelen har det hittil vært brukt en rente på 8%. Dette har vært et valg basert på en vurdering av hva som ville gi et fornuftig uttrykk for den tekniske verdireduksjonen over levetiden. Sammenlikningen med tidligere retningslinjer for takst av kraftverk vært også medvirkende til dette valget. Det er flere forhold nå som taler for en noe mer forsiktig vurdering av restverdien av spesielt eldre anlegg, dog uten å endre det progressive forløpet. Jeg har derfor valgt å senke renten som brukes i beregningene til 6%. Som redegjort for i det supplerende notatet antas denne

verdien i overskuelig fremtid å ligge på et forsiktig nivå i underkant av NVE's forslag til ny referanserente (stipulert til 7,09% for 2014). Endringen vil eksempelvis gi en beskjeden reduksjon i substansverdien etter 10 år på bare 1,75% i forhold til bruk av 8% rente, etter 20 og 30 år vil reduksjonen være økt til hhv. 4,23% og 7,47%, og for anlegg over 40 år vil endringen fra 8% til 6% gi ca. 13% lavere restverdi. Med dette grepet vil det etter min mening fortsatt være godt samsvar mellom takst og reell restverdi, samtidig som takst for eldre anlegg synliggjør noe større forsiktighet.

3. For eldre linjer vil også et forsiktighetsfradrag i verdiberegningene bli vurdert konkret for det enkelte anlegget. Med den reduksjon som allerede følger av overnevnte renteendring, vurderes dette å være mindre aktuelt for større kraftlinjer (300-420 kV) på stålmaster. I denne taksten er det vurdert som en tilfredsstillende forsiktighet å vurdere et forsiktighetsfradrag på inntil 5% for anlegg eldre enn ca. 20-25 år. Dette gir i såfall en minste restverdi på ca. 46% for anlegg over 40 år.
4. For koblings- og trafostasjoner settes økonomisk/teknisk levetid til 35 år, og eventuelt forsiktighetsfradrag vurderes med inntil 5% fra alder 15 år, og inntil 10% fra alder 20 år. Avrundet vil restverdien også her være ca. 46%.

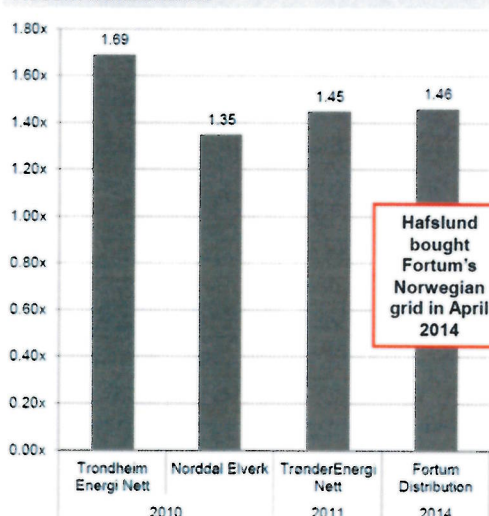
[...]»

Vedlegg 2: Oversikt over omsetninger av sentralnettsanlegg utarbeidet av Statnett samt øvrige nettransaksjoner utarbeidet av Swebank.

Grid – transactions in Norway

Valuation (and transaction) levels have come down the past decade, no positive repricing as with hydro

7

